1923.

9. Etnografiska avdelningen.

Avdelningen har under året fått mottaga åtskilliga gåvor: Prins Vilhelm har från sin expedition till Central-Afrika överlämnat 112 nummer, från trakterna kring Kivu-sjön, östra Kongo och övre Nilen, representerande bl. a. banja-ruanda (batussi), banjankole, wambuba, mangbettu, vambutti-dvärgar och shilluker. Särskilt lägger man märke till ett par trumpeter av bongohorn samt bultar för barktyg, bestående av ett stycke elefantbet, från vambutti, skålformigt musikinstrument och koger av trä från banjankole samt trumpet och klubba från shillukerna. Samlingen är ett värdefullt tillägg till avdelningens knappa material från dessa delar av Afrika.

Ett synnerligen värdefullt nyförvärv är en av grevinnan Ella von Rosen å Örbyhus skänkt samling från Japan, omfattande 30 huvudnummer. Samlingen, som är hopbragt och hemförd av den erfarna kännaren av japanskt liv, fru Ida Trotzig, utgör ett unikt urval av särskilt intressanta och i flera fall synnerligen svåröverkomliga föremål från den japanska kvinnodräktens gebit. Sålunda torde här vara fullständigt representerade, med endast tre undantag, samtliga huvudtyper för kvinnodräkter, från hov- och adelskostymer till de enkla plagg, som bäras av landsbygdens kvinnor.

I samlingen ingå bl. a. dyrbara, äldre och moderna kvinnodräkter av siden med tillbehör, såsom hov- och bröllopskläder, en ceremonidräkt, en dräkt för tempeldanserska m. m. Plaggen äro förfärdigade av finaste material och prydas av magnifika broderier eller av invävda mönster. Vidare märkas 6 kartonger, innehållande en mängd hårprydnader av olika slag, förfärdigade av tvinnat silke, crepe och creperat papper, metalltråd av olika

färger, i silver och guld m. m. — Ett urval av samlingen utställdes vid årets slut av fru Trotzig i Liljewalchs konsthall.

Vidare har med. d:r R. Hogner, Boston, ännu en gång ihågkommit museet, i det han skänkt en större samling från Nordamerika, vilken innehåller åtskilliga intressanta och värdefulla saker. Den har ännu ej hunnit fullständigt inventeras och katalogiseras, men nämnas må, att den innehåller ett 60-tal föremål från nu levande indianer, huvudsakligen från Arizona (navahoer), några antika lerkärl från samma trakt samt c:a 625 nummer arkeologiska stenredskap från olika stater. Bland samlingen från navahoerna märkas ett vackert exemplar av deras bekanta stora vävda filtar, flera prov på deras silverarbeten, såsom 2 huvudlag för häst, det ena ett unikt praktstycke, besatt med turkoser, samt armband och ringar, likaledes med turkoser; vidare sadel, ridpiskor, ett fullständigt kandar, klubba med huvud av sten, barnbära av trä, målade dockor av trä (leksaker), rituellt grönt majsbröd m. m. Ett särskilt omnämnande förtjänar ett gammalt fint, utskuret exemplar av nordvästamerikanarnas svärdformiga klubbor av ben (troligen från haida-indianerna). Den arkeologiska delen av samlingen omfattar ett 100-tal stenyxor, malstenar samt mortlar och mortelstötar av sten; resten består till största delen av pilspetsar och dylikt från skilda stater i U. S. A.

Härtill komma följande mindre gåvor:

Av herr J. Alm 40 föremål, särskilt från norra Kamerun. Härifrån märkas 7 st. av de ovanligt stora och dekorativt arbetade, svarta eller röda piphuvudena av lera från Bali.

Av landskanslisten J. Siegbahn, Nyköping, en båge och 12 pilar från Kalifornien, troligen från hupa-indianerna, hemförda av givarens fader 1858.

Av direktör V. Hansson från framlidne löjtnant E. Häger's expedition till Gran Chaco 11 föremål från tobas-indianerna vid Rio Pilcomayo, huvudsakligen bågar och pilar.

Av d:r G. Lindblom 3 äldre träkärl från herero-folket, Sydvästafrika. Dessa äro bl. a. av intresse därför att de identifierats ha tillhört kapten T. Een's samling från Sydafrika (enligt en 1881 tryckt katalog över denna), av vilken en del föremål redan på 1880-talet kommo till museet.

Av professor A. Johnsson, Philadelphia, 2 stenredskap, en

stor klubba och en yxa, från Delaware-trakten mellan Philadelphia och Wilmington. Professor J. har tidigare skänkt föremål från de moderna delaware-indianerna till avdelningen.

Av löjtnant T. Orre, Boden, ett antal små stenredskap (14 n:r), mest pilspetsar från västra Sahara, där de förekomma som ytfynd i sanden.

Av disponent H. Muchardt, Hälsingborg, 4 pilspetsar, arkeologiska fynd från Illinois, U. S. A.

Tilläggas må slutligen, att 3 donerade samlingar från Kina och 2 från Mexico, vilka beräknats anlända före årets slut, blivit försenade, varför en redogörelse för dem först kan lämnas nästa år.

Avdelningens boksamling har av professorskan Anna Hierta-Retzius som gåva erhållit 3 värdefulla äldre arbeten över nordvästamerikaner, härrörande från professor G. Retzius' bibliotek. Musikhistoriska museets föreståndare d:r T. Norlind har skänkt sin allmänna musikhistoria ävensom 2 av honom författade folkloristiska studier och d:r R. Hogner 1 folkloristiskt arbete över nordamerikanska indianer.

Fotografisamlingen har ökats med 15 fotos, skänkta av d:r T. Norlind och utgörande avbildningar av ett antal i museet befintliga musikinstrument. Vaktmästare Törnblom har skänkt 3 interiörer från avdelningen.

Ur såväl bok- som fotografisamlingarna har talrika utlåningar ägt rum.

Med avseende på under året utförda arbeten må nämnas att assistenten förutom de ordinarie expeditionsarbetena bl. a. fortsatt med katalogisering av ännu ej inregistrerade samlingar samt gjort en analyserande utredning över en av avdelningens äldre samlingar från Sydamerika. Det kvinnliga biträdet har bl. a. biträtt vaktmästaren vid preparerings- samt upp- och inpackningsarbeten, utfört teckningar av föremål etc.

På ansökan av rektorsämbetet vid högre realläroverket å Östermalm och sedan Vetenskapsakademien givit sitt tillstånd har utplockats och som deposition till nämnda läroverk överlämnats en dubblettsamling, 242 föremål, att användas i samband med geografiundervisningen.

Följande forskare ha under året anlitat samlingarna: Intendenten J. G:son Karlin har fortsatt sina keramiska studier,

friherre E. Nordenskiöld, greve Eric von Rosen och d:r G. Bolinder ha studerat sydamerikanska, d:r W. Kaudern malajiska, amanuensen fröken G. Cederblom sibiriska och fru I. Trotzig japanska samlingar. D:r T. Norlind har studerat tillgängliga musikinstrument och österrikaren d:r D. Dimand vävnader, koptiska, peruanska och centralamerikanska. Dessa senare jämte andra textilier ha även anlitats av elever från Tekniska Skolan under lärarnas ledning. Flera konstnärer, skulptörer och målare ha gjort studier bland tillgängliga föremål. På grund av att avdelningen är stängd för allmänheten samt så gott som alla samlingar äro nedpackade och ej utan tidsödande arbete eller extra kostnader kunna framtagas, ha tyvärr de flesta besökande icke kunnat få sina önskemål tillfredsställda.

C. V. Hartman.